

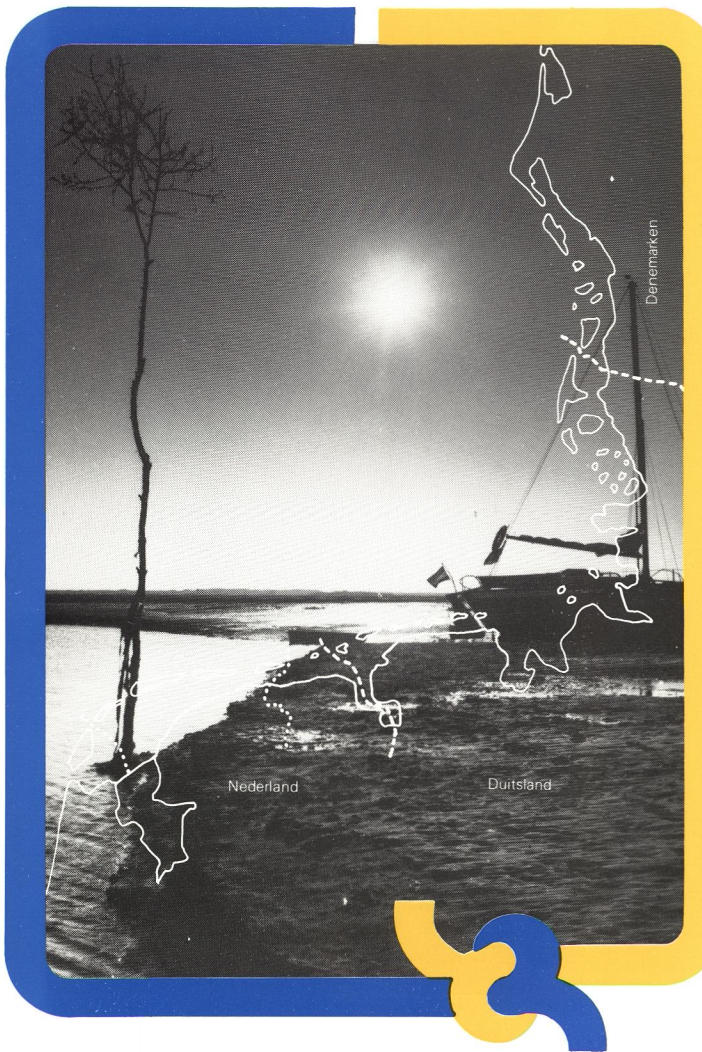
Waddenzee en rijks Waterschap

2652

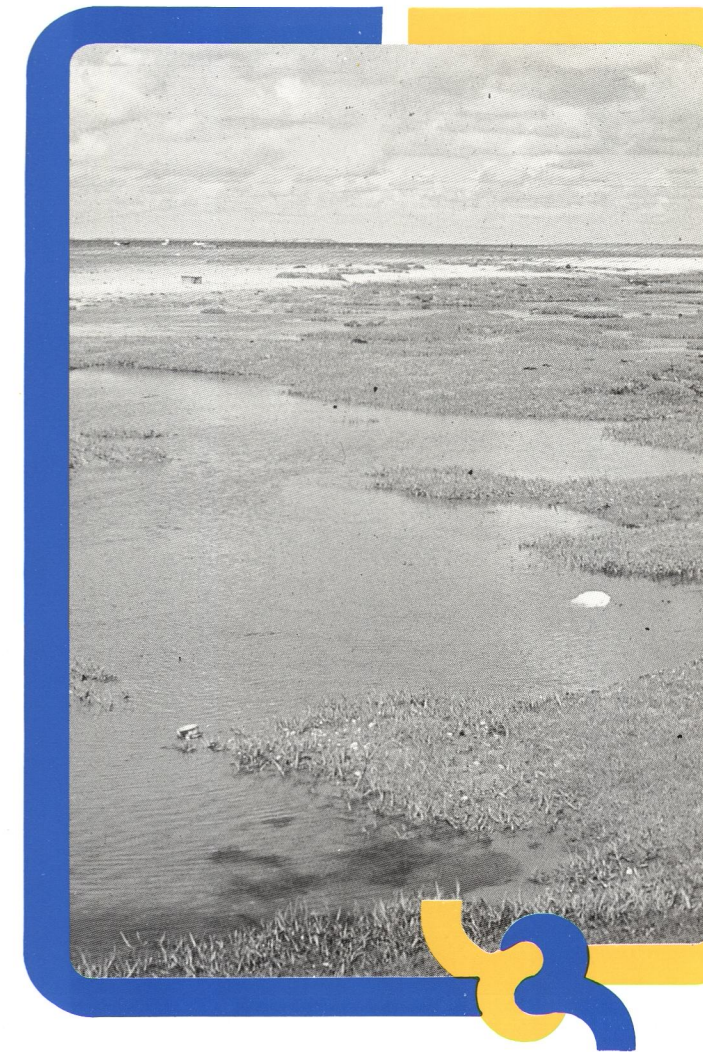
Allerlei overheidsinstellingen zijn Deze folder gaat over de taken d Rijkswaterstaat er heeft.

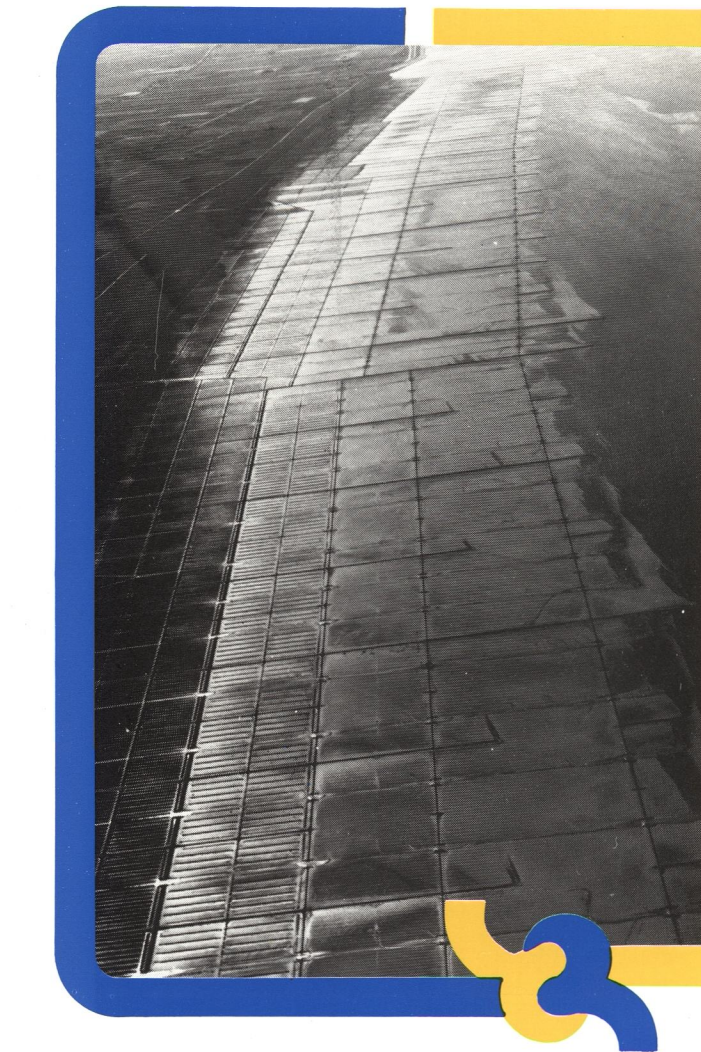
Tijdens de wordingsgeschiedenis van het hoekje van Europa waar in Nederland ligt is ook de Waddenzee gevormd. Voortdurend vinden er ook nu nog veranderingen plaats in de ligging van geulen, platen, slikken en kwelders, onder invloed van getij en wind. Ook menselijke activiteiten en het leven in de Waddenzee spelen hierbij een rol. De veranderingen worden door Rijkswaterstaat gevolgd met behulp van lodingen en andere metingen, of ook wel met speciale luchtfototechnieken. Dit onderzoek is onder andere nodig om het gedrag van de vaargeulen te volgen en tijdig te kunnen ingrijpen als dat voor de scheepvaart nodig is. Getracht wordt ook de oorzaken van zulke veranderingen te achterhalen, om toekomstige veranderingen te kunnen voorzien. Daarvoor zijn getij- en golfmetingen nodig en onderzoek naar het transport van slib en zand in het water en over de bodem. Naar de samenstelling van de bodem verricht Rijkswaterstaat onderzoek met behulp van boringen. Dit onder andere om geschikt zand en klei te vinden voor de grote verbeteringen van de zeekeringen langs de Waddenzee, die in het kader van de Deltawet worden uitgevoerd.

Tot voor kort was de Waddenzee niet provinciaal en gemeentelijk ingedeeld, uitgezonderd het gedeelte ten zuiden van Schiermonnikoog. Dat wil dus zeggen dat op het grootste deel van de Waddenzee de aangrenzende gemeenten en provincies geen bestuurlijke bevoegdheden hadden. In 1981 is de gehele Waddenzee ingedeeld bij de provincies Groningen, Friesland en Noord-Holland. Voor een gemeentelijke indeling worden voorbereidingen getroffen. Wel had natuurlijk al eerder de rijksoverheid er bevoegdheden. Het waterstaatkundig beheer wordt er verzorgd door Rijkswaterstaat. Andere vormen van rijksbeheer worden bijvoorbeeld verzorgd door Staatsbosbeheer, het directoraat-generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken, de directie der Visserijen en de dienst der Domeinen. Daar zijn dus verscheidene ministeries bij betrokken. Het Waddenzeegebied is wat het Rijkswaterstaatsbeheer betreft ingedeeld in dienstkringen, die onderdeel uitmaken van respectievelijk de directies Noord-Holland, Zuiderzeewerken, Friesland en Groningen. Adressen zijn op de achterzijde van deze folder vermeld.

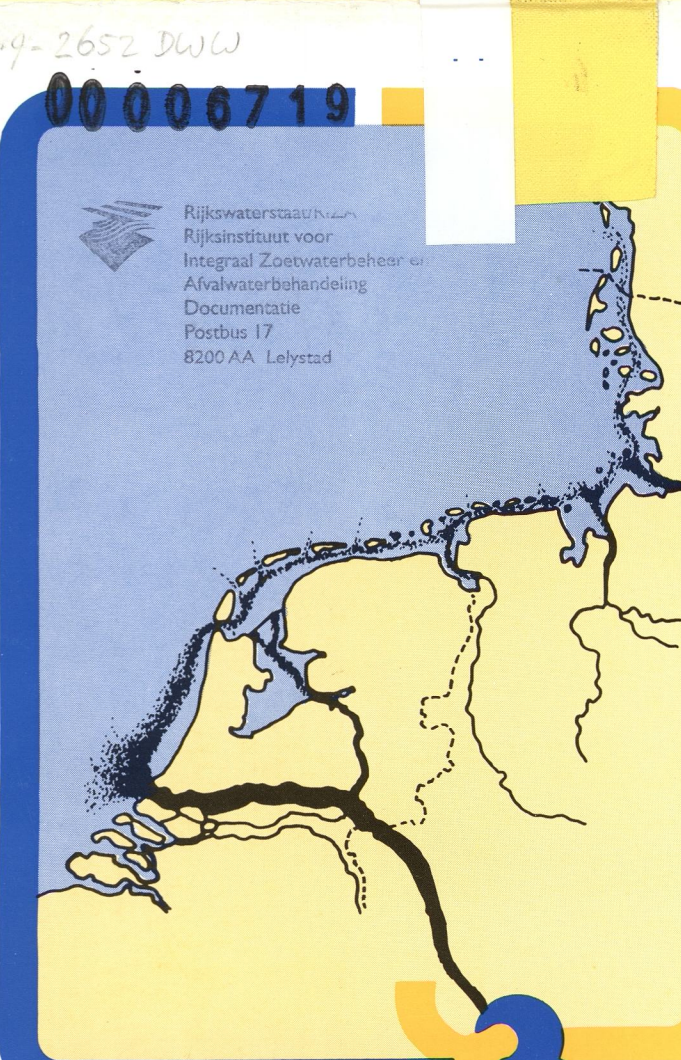
Het grootste deel van het Waddengebied is zo ondiep, dat het tijdens eb droogvalt. Enkele zandplaten en de langs grote gedeelten van de Waddenzeeoever gevormde kwelders komen zelfs alleen onder water als de vloed tot boven gemiddeld hoogwater stijgt. Deze hoge bodemligging is van belang voor de kustverdediging, omdat hierdoor de golfaanval bij stormvloed wordt afgeremd. Ook de gordel van eilanden tussen de Noordzee en de Waddenzee speelt een rol in de bescherming van de kust van het vasteland tegen golfaanvallen. De zeeverende duinen op de eilanden zijn in beheer bij Rijkswaterstaat. De overige zeekeringen worden meestal beheerd door waterschappen.

Langs sommige gedeelten van de kust van Friesland en Groningen verzorgt Rijkswaterstaat landaanwinningwerken. De naam van deze werken is wat misleidend. Vroeger werden ze inderdaad uitgevoerd om land aan te winnen. Tegenwoordig dienen ze echter alleen om achteruitgang van de oever tegen te gaan. De bedoeling is dat afslag van de vooroever, die door golfaanval bij stormen optreedt, wordt gecompenseerd door de afzetting van zand en slib. Het behoud van de buitendijkse gronden, waaraan deze landaanwinningwerken hun steentje bijdragen, is niet alleen van belang voor de kustverdediging en voor de veeteelt, die op de kwelders en in de zompvelden wordt bedreven, maar ook voor de natuur. De slikvelden van de landaanwinningwerken zijn te beschouwen als kraam- en kinderkamers van allerlei soorten bodemdieren en vissen. Wat hogerop komen diverse plantensoorten voor en op de kwelders vinden vele vogelsoorten, waaronder vrij zeldzame, een rust- of fourageergebied.

De Waddenzee wordt internationaal beschouwd als een belangrijk natuurgebied. De Nederlandse regering heeft op verscheidene manieren maatregelen getroffen of andere stappen ondernomen ten behoeve van de natuurbelangen van dit gebied. Als planologische kernbeslissing is door de regering in 1978 uitgesproken, dat haar beleid gericht zal zijn op 'de bescherming, het behoud en waar nodig het herstel van de Waddenzee als natuurgebied'. Grote delen van het Waddenzeegebied zijn inmiddels aangewezen als staatsnaturomonument. In die gebieden gelden wettelijke regels, gericht op het natuurbelang. Maar ook voor de overige delen van de Waddenzee zullen de verschillende activiteiten moeten worden getoetst aan de doelstelling om dit natuurgebied te beschermen. In dat kader stelt Rijkswaterstaat beheersplannen op voor de waterstaatkundige activiteiten. Overigens heeft Rijkswaterstaat in de loop van de jaren al vele werken in dit gebied uitgevoerd die in meer of minder sterke mate mede ten dienste kwamen van natuurbelangen. Zo hebben zich achter stuifdijken en duinregels, die op sommige eilanden zijn aangelegd, bijzonder waardevolle natuurgebieden ontwikkeld. Ook zijn allerlei oeververdedigingswerken en de werken die zijn uitgevoerd ten behoeve van het instandhouden van het vogeleiland Griend van belang voor het natuurbehoud.

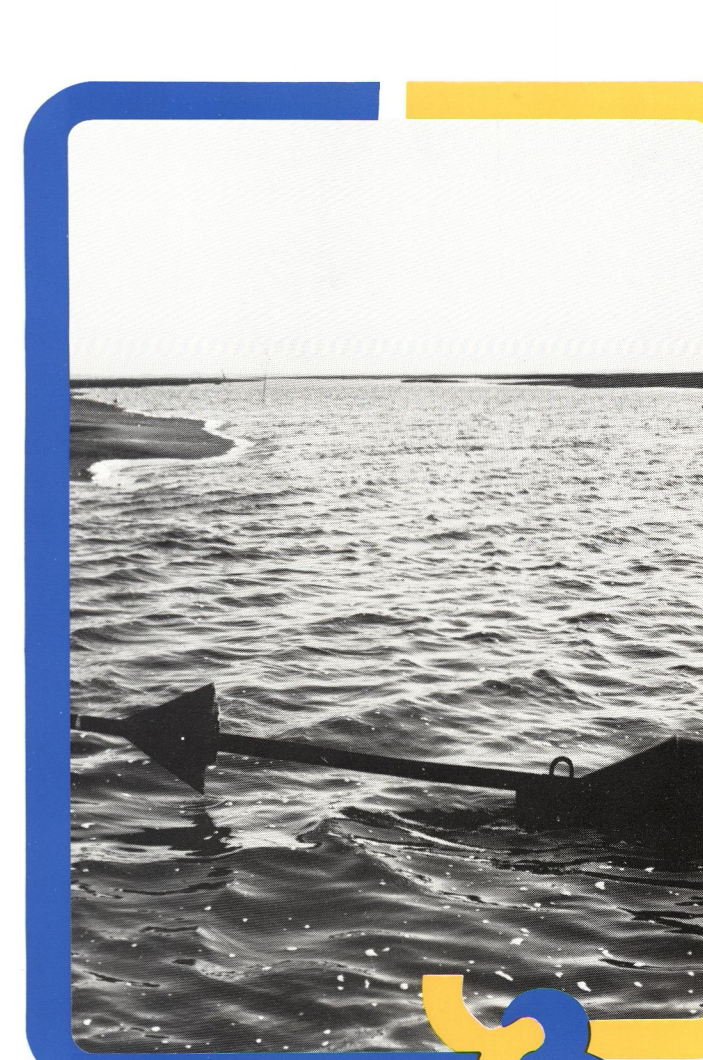
Voor het plantaardig en dierlijk leven in de Waddenzee is een goede waterkwaliteit van groot belang. Daarmee zijn ook belangen van de mens gediend. Denk bijvoorbeeld aan de visserij en de mosselcultuur, maar ook aan de belevingswaarde die de natuur biedt. Zoals bekend, zijn de wateren van Nederland en van de ons omringende landen in het algemeen veel meer en ernstiger verontreinigd dan vroeger. Dat geldt ook voor de Waddenzee. Een belangrijke bron van de vervuiling van de Waddenzee is de Rijn. Een gedeelte van de stoffen, die deze sterk verontreinigde rivier afvoert, komt namelijk via het kustwater in de Waddenzee terecht. De overheid tracht op verschillende manieren deze waterverontreiniging tegen te gaan. Zo is het lozen van bepaalde stoffen verboden en moeten vele afvallozingen via zuiveringsinstallaties plaatsvinden. De beheerszorg voor de waterkwaliteit van de Waddenzee berust bij Rijkswaterstaat. Het lozen van afvalwater vanaf het land is gebonden aan vergunningen, waarin het aantal te lozen stoffen en de hoeveelheden daarvan worden beperkt. De kwaliteit van het Waddenzeeewater wordt regelmatig gecontroleerd. Voorts wordt getracht door middel van preventieve maatregelen de kans dat bijvoorbeeld door een calamiteit olie de Waddenzee binnendringt, zo klein mogelijk te maken.

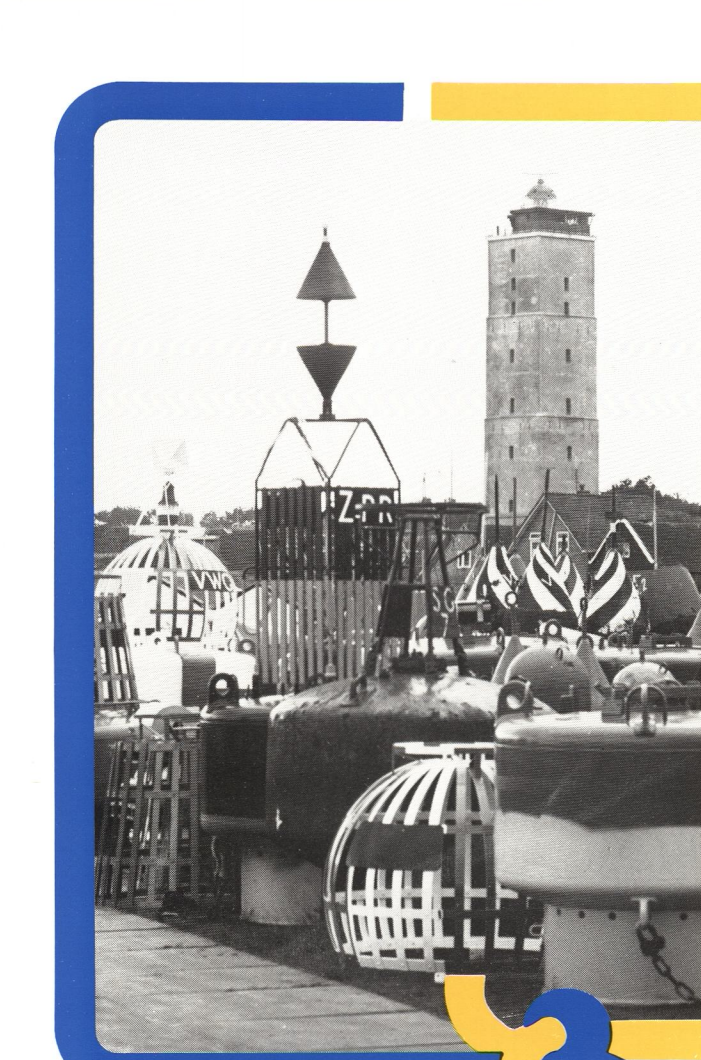
Ieder jaar komen miljoenen mensen in het Waddenzeegebied recreëren. Velen komen er maar even, bijvoorbeeld om wat te vissen of te varen. Anderen brengen hun vakantie door op de Waddeneilanden. Allen komen er om van de natuur te genieten. Het is begrijpelijk dat deze recreanten ook op de gebieden die Rijkswaterstaat beheert een grote druk uitoefenen. Waar mogelijk wordt door voorlichting en begeleiding zoveel mogelijk vrijheid gelaten; waar nodig ontkomt men niet aan beperkende maatregelen. Zo zullen de watersporters er rekening mee moeten houden dat het aantal ligplaatsen voor boten in de havens langs de Waddenzee beperkt is. Teneinde deze ligplaatsen zo eerlijk mogelijk te verdelen is veelal ook de toegestane verblijfsduur beperkt. Ter bescherming van de natuur is het voorts in een aantal gebieden verboden om gedurende een bepaalde tijd op de zandplaten en de slikbanken te komen. Ook het georganiseerde wandelen is aan regels gebonden. Bij de recreatie op de eilanden zullen de natuurgebieden en de zeekeringen moeten worden ontzien.

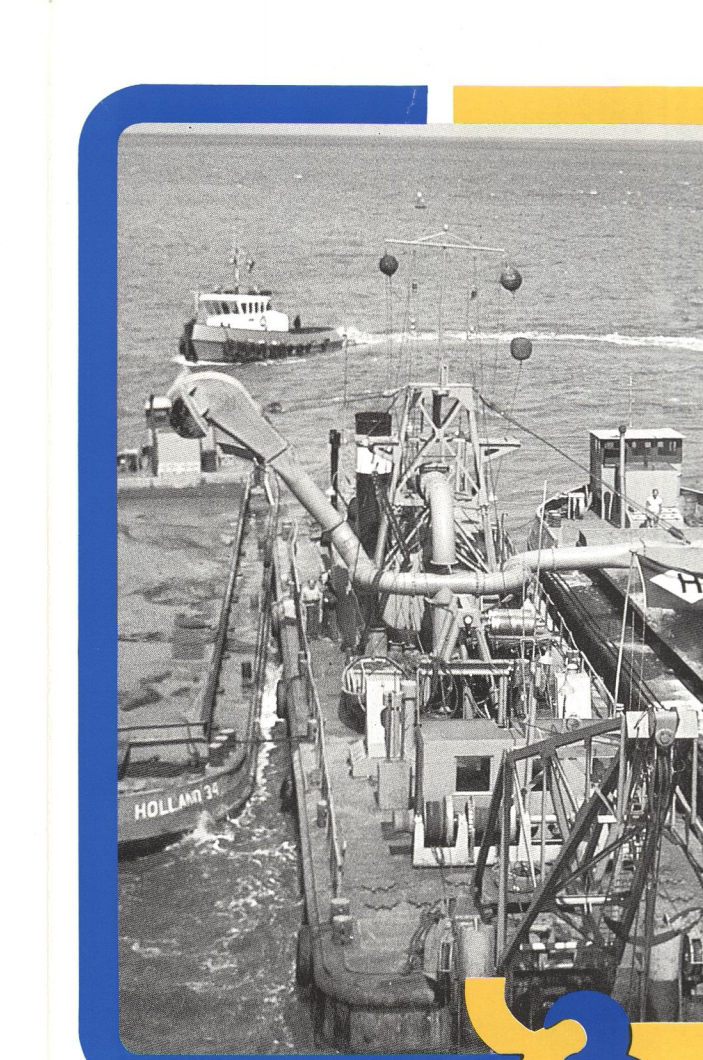
De geregelde verbindingen tussen het vasteland en de eilanden worden verzorgd door respectievelijk de Rijksbootdiensten (Lauwersoog - Schiermonnikoog en Holwerd - Ameland), de Terschellinger Stoombootmaatschappij (Harlingen - Terschelling en Harlingen - Vlieland) en Texels Eigen Stoombootonderneming (Den Helder - Texel). De Rijksbootdiensten en de aanleg-inrichtingen, ook die van de andere bootdiensten, vallen onder de zorg van Rijkswaterstaat.

Tussen het vasteland en de bewoonde eilanden liggen in de Waddenzee elektriciteits- en telefoonkabels en buisleidingen voor de aanvoer van gas en water. Vanaf Ameland wordt zelfs melk per buisleiding getransporteerd. Voorts lopen telefoonkabels naar Denemarken door de Waddenzee. De kabels en leidingen worden veelal gemarkeerd door betonning of anderszins. Dit kan per kabel of leiding het geval zijn, of voor een aantal naast elkaar liggende kabels en leidingen, een zogenaamde leidingstraat. De meeste leidingen zijn overigens ingegraven. Bij het verlenen van vergunningen voor het leggen van kabels en leidingen houdt Rijkswaterstaat rekening met zaken als de beweeglijkheid van de geulen en platen, de natuurbelangen, de scheepvaart- en visserijbelangen en beperking van de kans op beschadigingen. In beginsel zullen geen nieuwe buisleidingen meer door de Waddenzee worden gelegd. Indien dat toch noodzakelijk blijkt, zal het tracé zodanig worden gekozen dat de ingreep in het gebied van de Waddenzee zo gering mogelijk is.

De vaargeulen in de Waddenzee worden, voor zover dat voor de beroepsvaart noodzakelijk is, door Rijkswaterstaat onderhouden. Dat houdt in, dat in verscheidene vaargeulen, regelmatig baggerwerk moet worden verricht. Met name is dat het geval met de verbindingen van het vasteland met de eilanden en de Noordzee. Andere zaken ten behoeve van de scheepvaart, zoals betonning, kustverlichting, beloodsing enz., worden verzorgd door het eveneens bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat behorende directoraat-generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken. Die dienst zorgt ook voor de nodige maatregelen om schadelijke lozingen door schepen en schadelijke gevolgen van scheepsongevallen zoveel mogelijk te voorkomen of beperken.

In de Waddenzee wordt zand gewonnen voor de aanleg van dijken, wegen, bouwterreinen enz. De te winnen hoeveelheden worden door Rijkswaterstaat beperkt gehouden en gespreid over verschillende geulen, om schade aan de natuur zoveel mogelijk te vermijden. Voorts worden de visserijbelangen ontzien, onder andere door de zandwinning uit de buurt van mosselparcels of mosselzandwinplaatsen te houden. In het algemeen tracht Rijkswaterstaat het zandwinnen daar te laten uitvoeren waar het de instandhouding van vaargeulen ten goede komt. Hierdoor is minder onderhoudsbaggerwerk nodig. Verder wordt in de Waddenzee incidenteel wat klei gewonnen voor dijkbekledingen. Ook worden er schelpen gewonnen, die onder andere gebruikt worden voor de aanleg van fietspaden en de gritfabricage. Voor al deze winningen moeten vergunningen worden aangevraagd. De aanvragen worden openbaar gemaakt, opdat iedereen die bepaalde belangen in gevaar meent te zien komen zijn bezwaren kan indienen. Bij de beslissing over een aanvraag worden deze bezwaren mede in beschouwing genomen. Als een vergunning wordt verleend, worden daarin allerlei bepalingen opgenomen over de plaats, de wijze van winning enz.